

Juni (openings)nieuwsbrief

Beste leensters en andere belangstellenden,

Warme zomerdagen en veel activiteiten in de buitenlucht. Daar heb ik vooralsnog niet speciaal vrouwen-voorstellingen bij gevonden. Wel bij het **Holland Festival**.

Marina Abramovic (Belgrado 1946) speelt op 22, 23 en 24 juni in Carré een uitbundige theatervoorstelling over haar eigen enerverende leven, **The life and death of Marina Abramovic**, op haar verzoek geproduceerd en geregisseerd door Robert Wilson. Ze speelt zichzelf als soldaat, diva, spirituele dame en kwetsbaar mens. "Natuurlijk is het een therapie", zegt ze in een interview, "Voor mij is het een ongelooflijk leerproces om pijn en en schaamte te onderzoeken. Daar gaat mijn werk in essentie over." En dat werk bestaat vooral uit onderzoekende en provocerende performances waarbij ze zowel zichzelf als de toeschouwer niet spaart, met vaak zichzelf als bron en onderwerp. Zo is dit haar 6e geësceneerde biografie, waarbij de androgyne zanger Antony Hegarty en acteur Willem Dafoe haar companen

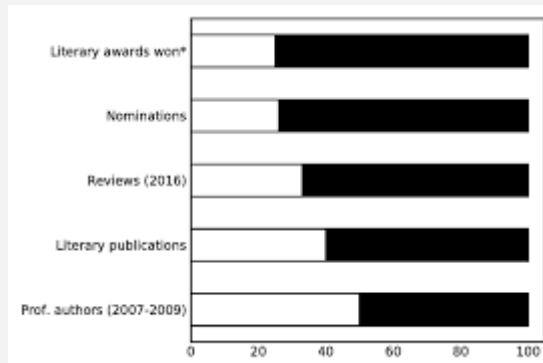
zijn en het Balkan stempel wordt gegeven door de zanggroep van Svetlana Spajic. Tijdens het festival (1-28 juni) is in muziekgebouw aan 't IJ een tentoonstelling van haar performance-videowerken. Voor een biografie:

<http://www.kunstkanaal.net/kunst/marina+abramovic.html>.

Lilith is de eerste muziektheatervoorstelling van de Amerikaanse sopraan *Claron Mc Fadden* (1961). Ze leverde zelf de mythe van Lilith, de eerste vrouw van Adam die zich verzette tegen haar onderliggende positie, als idee voor de productie die op 2 en 3 juni speelt in theater Bellevue. Ze zal zelf de rol van Lilith vertolken. "Voor haarzelf geldt, net als voor Lilith: 'het paradijs is perfect, maar niet voor mij'" vertelt Claron McFadden over haar ervaring als 'black girl' in Amerika. Op haar 21e is ze naar Amsterdam gekomen en wil er niet meer weg. Het wordingsproces van de voorstelling is een zoektocht geworden naar haar eigen identiteit, in Amerika en hier. De vorm wordt een combinatie van verschillende media, van klassieke muziek, jazz, sampling, toneel, film en poëzie. De inhoud gaat over de relatie tussen Lilith en Adam, die in het begin gelijk waren en op elkaar leken. Met de verschillen groeide de onzekerheid en het realiseren dat ze elkaar nooit volledig zouden begrijpen. Lilith kan dat niet accepteren en wil tot elke prijs hun noodlot begrijpen, de eenzaamheid die je voelt als je van elkaar houdt maar elkaar niet meer kunt vinden. Tijdloze vragen over de verhouding tussen man en vrouw, en tussen mens en god.

In Trouw vond ik een artikel met het onderwerp **Vrouwen winnen weinig literaire prijzen**. Het was mij de laatste jaren ook al opgevallen. Voor de Libris literatuurprijs was geen vrouw genomineerd. Recensente Julie Philips heeft haar eigen

recensies eens herlezen en zich afgevraagd of het aan de schrijfsters ligt, of aan de critieken. Zelf probeert ze er op te letten om voor minstens de helft boeken te kiezen geschreven door een vrouw. Bij de bespreking richt ze zich in eerste instantie op de ervaringen van vrouwen, uit interesse voor het vrouwelijk perspectief, om enerzijds een tegenwicht te bieden aan de grote literaire nadruk op mannen en anderzijds omdat het spannend is om iets nieuws te lezen over vrouwenlevens. Ze vertelt over *Alice Sheldon*, over wie ze een biografie heeft geschreven, die zich na verloop van tijd een mannelijk pseudoniem aanmat. Het effect van de mannennaam en de mannelijke stijl die ze gebruikte was dat ze serieuzer

wordt genomen. Slechts een kleine verschuiving in de blik en de toon van het vertelde bleken genoeg om haar boeken voor

mannen toegankelijker te maken. T.a.v. haar recensies concludeert Julie Philips iets analogoos. Van nature doet ze geen grote en stellige uitspraken, en is ze voorzichtig met enthousiasme en lof. Autoriteit uitstralen, en meer nadruk leggen op politieke standpunten, actie en voor mannen interessante onderwerpen die ook in het boek naar voren komen. Bijvoorbeeld over *Swamplandia*: 'een grote Amerikaanse roman over meeslepende overlevingstocht in de wildernis', i.p.v. 'een reis in een tropisch moeras als metafoor en entourage voor een verkenning van de vrouwelijke seksualiteit'. Zou zo'n verschil al genoeg uitmaken om literatuur door vrouwen ook onder de aandacht van mannen te krijgen? Aan de literatuur zou het niet hoeven te liggen. Er zijn al lang meer dan genoeg romans die onderhoudend zijn, indruk maken, het hedendaagse leven duiden, en zowel mannen als vrouwen kunnen aanspreken.

In het kader van het voorgaande was er dit weekend een opvallend groot aantal recensies over door vrouwen geschreven romans en verhalen.

- Deze week is postuum de laatste verhalenbundel van *Doeschka Meijsing*, **Het kauwgomkind** verschenen, die ze zelf nog had willen uitbrengen en nog niet klaar was. De bundel bevat 3 nieuwe verhalen, en het titelverhaal dat al na 3 bladzijden stopt voordat het echt begonnen is. Ze heeft het niet af kunnen maken. De nieuwe verhalen waren bedoeld voor een bundel familie verhalen die anders van toon moest worden. Ze worden getekend door een donkere onderstroom. Samen met de oudere, meer experimentele verhalen die er ook in staan geeft de bundel een goede indruk van de schrijf-ontwikkeling van Doeschka Meijsing.

- Deze maand zijn 2 romans van schrijfsters uit de voormalige DDR verschenen, **Rug aan rug** van *Julia Franck*, en "De dag waarop de DDR mijn moeder meenam" van *Katrin Behr*. Beide schetsen een beeld van hoe in de oostbloktijd met individuele mensen werd

omgegaan, en hoe mensen onderling met elkaar omgingen.

Hier gaat het met name over hoe vrouwen hun

moederschap lieten vallen of daartoe gedwongen werden, en dus hoe kinderen werden

opgeofferd aan de politieke idealen die er heersten. Ondanks de analogie in onderwerp zijn

de verhalen heel verschillend. "Rug aan rug" gaat over de begintijd van de DDR, aan de hand

van het verhaal van een moeder en zoon die heel verschillende dingen willen. Het ideaal

leefde om nadat Duitsland was bevrijd van het fascisme een nieuwe samenleving op te

bouwen waarin dat fascisme niet meer mogelijk zou zijn. Maar dan blijkt dat er toch een

heleboel leed en geweld plaats kan vinden met desastreuze gevolgen. *Katrin Behr*

daarentegen vertelt het verhaal van haar jeugd in de jaren 70 waarin ze in de steek wordt

gelaten door haar moeder en in tehuizen en pleeggezinnen opgroeit. Na de val van de Muur,

als ze haar biologische moeder terugvindt, wordt pas duidelijk wat de werkelijke

achtergrond is geweest van de scheiding. Maar dan is er al een heleboel misgegaan. *Katrin*

Behr heeft haar ervaringen omgezet in een project voor 'slachtoffers van het regime', m.n.

van gedwongen adoptie.

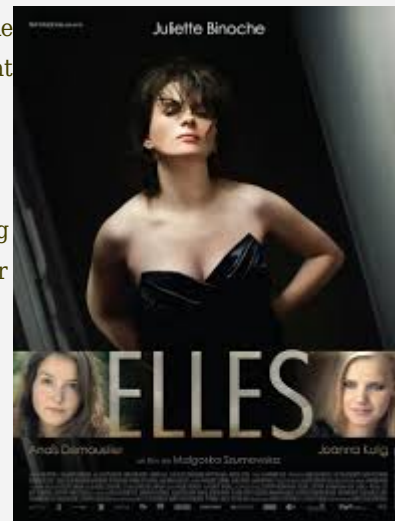
- In **Dit mooie leven** wakkert *Helen Schulman* de discussie over internet en privacy aan, voor zowel jongeren als volwassenen. Daarnaast spelen allerlei andere thema's, een familiedrama en verslavingen.

- *Sue Grafton's* "V staat voor vergelding". Voor detective liefhebbers het 22e deel uit de serie over een vrouwelijke privédetective waarin verschillende verhaallijnen spannend bij elkaar komen.

Momenteel draait in Springhaver (en 8 andere bioscopen) de film **Elles** met *Juliette Binoche*. Ze speelt een Parijse journaliste, Anne, die zelf een prettig leven leidt en onderzoek doet naar studentenprostitutie. Ze ontmoet er twee, een

Poolse en een Française. De vrijwillige prostitutie biedt beiden een uitweg uit hun sociale isolement en de mogelijkheid om hun studie te betalen. Anne wordt geraakt door de twee dames, en gaat ook haar eigen leven onder de loep nemen, en haar motieven en seksualiteit ter discussie stellen. De film is zowel geschreven, geregisseerd als geproduceerd door vrouwen, en gaat over vrouwen, en mannen. In een interview benoemt Juliette Binoche dit gegeven: " ..we hebben ook vrouwelijke perspectieven nodig. We hebben al heel lange de mannelijke kijk op zaken. Deze film gaat vooral over intimiteit, en het is moeilijk voor mannen om in die intimiteit te blijven. Vrouwen zijn wat dat betreft moediger. En dat hebben mannen nodig." De recensies zijn vaak weinig lovend en gaan van 'misplaatst choquerende pornofilm' tot 'een film die fel en feministisch wil zijn maar verzuimt om een nieuw licht te werpen op thema's die al vaak en veel beter behandeld zijn'. Een enkeling vindt de film juist sterk omdat de antwoorden niet pas klaar gebracht worden.

Zelf verwacht ik van veel van Binoche. Zoals ook een vrij recente, en erg mooie documentaire (2010) van haar laat zien is ze een heel zelfstandig denkende en werkende vrouw, een creatieve duizendpoot die ontwikkeling op allerlei gebieden ten volle aangaat. Voor het interview: <http://cinema.nl/artikelen/8877941/als-je-je-open-stelt-is-alles-mogelijk>; voor de documentaire: <http://cultuurgids.avro.nl/front/detailcloseup.html?item=8211809>.

Nog twee theaterstukken de komende maand:

- Zondagmiddag 3 juni brengt de Iranese **Maryam Akhondy** (1957) in de Stadsschouwburg traditionele vrouwenliederen,

die door Maryam werden verzameld, samen met het vrouwenkoor **Banu**. Vanwege de moeilijke situatie in Iran, m.n. voor vrouwelijke artiesten, besloot de klassiek geschoolde zangeres zich in Europa te vestigen. Het repertoire is heel divers, arbeidsliederen, wiegeliedjes, bruilofts- en rouwliederen, een muzikale ontdekkingsreis door alle regio's van Iran. Misschien kan het een bijdrage leveren aan begrip van dat land, waar letterlijk en figuurlijk een atoombom 'groeit'?

- In theater Dakota (Den Haag) is op donderdag 7 juni de seizoensafsluiting van schrijverscollectief '**de Jagers**'. Ze brengen

literaire avonden 'met een twist', proza, poëzie, live muziek en schrijven. De gasten zullen zijn Manon Uphoff met nieuw werk, Eva Meijer en Sterre van Rossum.

Vandaag werd bekend dat *museum Dirkje Kuik* gaat sluiten. Het authentieke museum aan de Oude Kamp, waar werken worden getoond van de in 2008 overleden Utrechtse is verkocht. De eigenaar kan het niet meer betalen. Het is nog niet duidelijk wat met de collectie boeken, etsen e.a. gaat gebeuren. Jammer.

Naast een tweede recensie-exemplaar van uitgeverij de Geus, *De vijand van binnen* van Mieke de Loof, krijgen we nu ook twee recensie-exemplaren toegestuurd door uitgeverij Artemis. Het zijn *Droef en zoet* van Aimee Bender en *De uitzonderlijke gave* van William Praise geschreven door Tania Heimans. Aan beide uitgeverijen hartelijk dank. Er hebben zich ook een aantal nieuwe recensenten aangemeld, die dus gelijk aan de slag kunnen. De eerste recensie komt deze week op de website, en zit hieronder bijgevoegd.

Gezien de beperkte openingstijden ligt de leenperiode voor boeken niet vast. Als je een boek langer dan een maand wilt lenen, wil je dan n.a.v. deze aankondiging een mailtje sturen om dit te laten weten. De brievenbus als retour-medium werkt prima.

De leenbijdrage voor 2012 is vastgesteld op € 25,- (vanaf april € 20,-). Je kunt hiervoor onbeperkt boeken lenen en/of vriendin/vriend van de bibliotheek zijn. Iedereen die boeken leent en/of wil gaan lenen wordt vriendelijk verzocht dit bedrag over te maken op ING banknr 9266995 ten name van Stichting Es Scent o.v.v naam en 'leenbijdrage 2012'. Eenmalig een boek lenen kan ook. De bijdrage hiervoor is € 1,- per boek.

Op www.vrouwenbibliotheek.nl is meer informatie over de bibliotheek te vinden.

Naast de aangekondigde openingstijden blijft het altijd mogelijk om op afspraak een bezoek te brengen aan de bibliotheek.

U bent van harte welkom.

Marjolein Datema

Utrecht, 28 april 2012